

ZAKON

O OSIGURANJU DEPOZITA

("Sl. glasnik RS", br. 14/2015 i 51/2017)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuje se obavezno osiguranje depozita fizičkih lica, preduzetnika, mikro, malih i srednjih pravnih lica kod banaka, radi zaštite depozita tih lica u slučaju stečaja ili likvidacije banke i očuvanja stabilnosti finansijskog sistema.

Član 2

Pojedini pojmovi, u smislu ovog zakona, imaju sledeća značenja:

- 1) *Agencija* je Agencija za osiguranje depozita osnovana zakonom kojim se uređuje Agencija za osiguranje depozita;
- 2) *banka* ima značenje utvrđeno u zakonu kojim se uređuju banke;
- 3) *depozit* je dinarsko ili devizno novčano potraživanje od banke koje proizlazi iz novčanog depozita, uloga na štednju, bankarskog tekućeg računa ili drugog novčanog računa, kao i bilo koje druge privremene situacije koja nastaje usled obavljanja redovnih bankarskih poslova, a na osnovu kog nastaje zakonska ili ugovorna obaveza banke na povraćaj sredstava;
- 4) *fond za osiguranje depozita* je poseban fond osnovan u skladu sa Zakonom o osiguranju depozita ("Službeni glasnik RS", br. 61/05, 116/08 i 91/10) radi obezbeđenja sredstava za osiguranje depozita i isplate osiguranih iznosa i drugih troškova nastalih u vezi sa obezbeđenjem sredstava za osiguranje depozita i isplate osiguranih iznosa;
- 5) *preduzetnik, mikro, malo i srednje pravno lice* imaju značenje utvrđeno u zakonu kojim se uređuje računovodstvo;
- 6) *osigurani depozit* je depozit fizičkog lica, preduzetnika, mikro, malog i srednjeg pravnog lica, koji osigurava Agencija, a koji ne obuhvata depozite:

- (1) pravnih ili fizičkih lica povezanih sa bankom, u smislu zakona kojim se uređuju banke,
- (2) koji glase na šifru ili na donosioca,
- (3) nastale kao posledica pranja novca ili finansiranja terorizma, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma,

- (4) velikih pravnih lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo,
- (5) državnih organa i organizacija, organa autonomne pokrajine ili organa jedinice lokalne samouprave,
- (6) investitora, čija su sredstva zaštićena u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala,
- (7) koji predstavljaju ugovoreno sredstvo obezbeđenja, ako je iznos potraživanja banke prema deponentu koje je obezbeđeno ovim depozitom veće ili jednako iznosu tog depozita,
- (8) stečajnih i likvidacionih masa;

7) *osigurani iznos* je iznos osiguranog depozita do 50.000 evra po deponentu u banci, i to po osnovu sledećih depozita:

- (1) osiguranih dinarskih depozita - u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji važi na dan pokretanja postupka stečaja, odnosno likvidacije nad bankom,
- (2) osiguranih deviznih depozita položenih u evrima,
- (3) osiguranih deviznih depozita položenih u ostalim valutama (različitim od evra) - preračunatih u evre, po kursu evra prema svakoj pojedinačnoj valuti u kojoj su ti depoziti položeni, izračunatom na osnovu zvaničnog srednjeg kursa dinara prema evru i zvaničnog srednjeg kursa dinara prema toj valuti, koji važe na dan pokretanja postupka stečaja, odnosno likvidacije nad bankom;

8) *banka isplatilac* je banka koja u ime i za račun Agencije vrši isplatu osiguranih iznosa deponentima banke nad kojom je pokrenut postupak stečaja, odnosno likvidacije.

Član 3

Agencija osigurava depozite fizičkih lica, preduzetnika, mikro, malih i srednjih pravnih lica u bankama.

Banka je dužna da sve depozite fizičkih lica, preduzetnika, mikro, malih i srednjih pravnih lica osigura kod Agencije.

Filijala domaće banke u inostranstvu dužna je da, na osnovu odluke Narodne banke Srbije, depozite fizičkih lica, preduzetnika, mikro, malih i srednjih pravnih lica osigura kod Agencije u slučaju:

- 1) kada u zemlji u kojoj obavlja delatnost nije osigurala depozite;
- 2) kada je u zemlji u kojoj obavlja delatnost osigurala depozite, a Narodna banka Srbije utvrdi i objavi na svojoj internet prezentaciji da je taj sistem nepovoljniji za deponenta od sistema osiguranja depozita utvrđenog ovim zakonom.

Član 4

Agencija osigurava depozite do visine osiguranog iznosa.

Za obaveze iz stava 1. ovog člana jamči Republika Srbija.

Član 5

Agencija i Narodna banka Srbije zaključuju sporazum o saradnji kojim se uređuju saradnja i razmena informacija i podataka u vezi s bankama i osiguranjem depozita.

Saradnja iz stava 1. ovog člana obuhvata naročito razmenu podataka i mišljenja u vezi s mogućnošću da se nad određenom bankom pokrene postupak restrukturiranja u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke.

Narodna banka Srbije dužna je da blagovremeno obavesti Agenciju o merama u postupku kontrole boniteta i zakonitosti poslovanja banaka preduzetim usled pogoršanja finansijskog stanja banke, kao i da joj dostavi na mišljenje nacrt izveštaja o testu najmanjih troškova, u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke.

Agencija i Narodna banka Srbije dužne su da čuvaju pribavljene informacije, odnosno podatke iz ovog člana, kao i da ih koriste samo u svrhe za koje su pribavljeni, u skladu sa odredbama zakona kojima se uređuje tajnost, odnosno poverljivost tih informacija i podataka, kao i u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Agencija je dužna da najmanje jednom kvartalno dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove finansija izveštaj o stanju fonda za osiguranje depozita, kao i projekciju stanja tog fonda za narednih dvanaest meseci.

II FOND ZA OSIGURANJE DEPOZITA

Član 6

Radi obezbeđenja sredstava za osiguranje depozita Agencija upravlja fondom za osiguranje depozita.

Fond za osiguranje depozita sastoji se od:

- 1) premija koje plaćaju banke;
- 2) prihoda od ulaganja sredstava fonda za osiguranje depozita;
- 3) sredstava ostvarenih naplatom potraživanja Agencije iz stečajne, odnosno likvidacione mase banke po osnovu isplate osiguranih iznosa depozita sa pripadajućim troškovima u vezi sa obezbeđenjem, upravljanjem i isplatom sredstava fonda (troškovi usluga, kamata, naknada i poreza, kao i svi drugi stvarni troškovi koje je Agencija imala pri pribavljanju sredstava radi isplate osiguranih iznosa depozita, sprovođenja te isplate i naplate sredstava iz stečajne odnosno likvidacione mase banke), odnosno ostvarenih u postupku restrukturiranja banke u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke;
- 4) sredstava obezbeđenih zaduživanjem;
- 5) sredstava iz budžeta Republike Srbije;

6) donacija; i

7) drugih sredstava, u skladu sa zakonom.

Sredstva fonda za osiguranje depozita koriste se za:

1) isplatu osiguranih iznosa depozita sa pripadajućim troškovima isplate u slučaju stečaja ili likvidacije banke (troškovi usluga, kamata, naknada i poreza, kao i svi drugi stvarni troškovi koje je Agencija imala pri pribavljanju sredstava radi isplate osiguranih iznosa depozita, sprovođenja te isplate i naplate sredstava iz stečajne, odnosno likvidacione mase banke);

2) finansiranje postupka restrukturiranja banke, u obimu i pod uslovima utvrđenim zakonom kojim se uređuju banke;

3) finansiranje troškova upravljanja sredstvima fonda za osiguranje depozita i pokrivanje operativnih troškova Agencije radi realizacije poslova koji se odnose na osiguranje depozita, i to do iznosa utvrđenog zakonom kojim se uređuje Agencija;

4) povraćaj pozajmljenih sredstava upotrebljenih za namene iz ovog stava (povraćaj glavnice i svih pripadajućih obaveza po osnovu kamata, naknada, poreza i drugih troškova).

Sredstva fonda za osiguranje depozita ne mogu biti predmet izvršenja, prinudne naplate niti se na njima može uspostaviti zaloga.

Član 7

Agencija je dužna da novčana sredstva fonda za osiguranje depozita drži na posebnom depozitnom računu otvorenom kod Narodne banke Srbije.

Agencija dinarska sredstva fonda za osiguranje depozita, na osnovu odluke Upravnog odbora, ulaže u dužničke hartije od vrednosti koje izdaje Republika Srbija ili Narodna banka Srbije.

Na osnovu odluke Upravnog odbora Agencije i ugovora zaključenog sa Agencijom i po nalogu Agencije, Narodna banka Srbije, u svoje ime, a za račun Agencije, devizna sredstva fonda za osiguranje depozita ulaže u strane hartije od vrednosti ili ih polaže kao depozit kod stranih banaka, u skladu sa politikom upravljanja deviznim rezervama.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, u okolnostima značajnih promena na međunarodnom finansijskom tržištu uzrokovanih postojanjem negativne kamatne stope na depozite kod stranih banaka, Agencija može do jedne četvrtine deviznih sredstava fonda za osiguranje depozita ulagati i u devizne dužničke hartije od vrednosti koje izdaje Republika Srbija ili Narodna banka Srbije.

Sredstva fonda za osiguranje depozita ulažu se na način kojim se umanjuje rizik, održava likvidnost ovog fonda i ostvaruju odgovarajući prihodi.

III PREMIJE OSIGURANJA

Član 8

Banka je dužna da Agenciji plaća premiju za osiguranje depozita (u daljem tekstu: premija), na način i u rokovima koje propiše Agencija.

Banka je dužna da Agenciji dostavlja mesečne izveštaje o ukupnim i osiguranim depozitima, kao i druge podatke koji Agenciji mogu biti potrebni za obavljanje njenih zakonom utvrđenih poslova, na način i u rokovima koje propiše Agencija.

Banka je dužna da u svakom trenutku Agenciji ili licu koje postupa u ime i za račun Agencije dostavi ili na drugi način učini dostupnim podatke o deponentima i njihovim depozitima. Podaci o deponentima koji su fizička lica i njihovim depozitima, u smislu člana 2. tačka 3) ovog zakona, koje je banka dužna da dostavi Agenciji su: jedinstveni matični broj građana, odnosno drugi identifikacioni broj ukoliko deponent nije rezident, adresa stanovanja i adresa prebivališta, broj identifikacione isprave i datum i mesto njenog izdavanja, visina depozita, datum deponovanja sredstava, valuta u kojoj je depozit položen, podaci o promenama stanja depozita, datum ugovaranja (ili na drugi način regulisanja odnosa banke i deponenta u vezi sa depozitom) i odredbe ugovora o depozitu zaključenog između banke i deponenta, odnosno drugog akta kojim se reguliše odnos banke i deponenta (uključujući i podatke u vezi sa izmenama i dopunama tog ugovora, odnosno akta).

Agencija ili lice koje postupa u ime i za račun Agencije može izvršiti neposredni uvid u dokumentaciju banke radi provere tačnosti dostavljenih izveštaja i podataka iz stava 2. ovog člana.

Banka je dužna da ovlašćenim licima iz stava 4. ovog člana omogućiti uvid u dokumentaciju za koju Agencija oceni da je relevantna za proveru tačnosti dostavljenih izveštaja i podataka iz stava 2. ovog člana, i da saraduje s njima.

Član 9

Banka je dužna da plaća premiju od dana upisa u Registar privrednih subjekata do dana donošenja rešenja Narodne banke Srbije o oduzimanju dozvole za rad tog banci.

Član 10

Banka je dužna da plaća početnu premiju, redovnu premiju i vanrednu premiju.

Član 11

Banka je dužna da početnu premiju plati jednokratno u roku od 45 dana od dana upisa u Registar privrednih subjekata.

Početna premija iznosi 0,3% novčanog dela minimalnog osnivačkog kapitala banke.

Član 12

Agencija utvrđuje stopu redovne premije za narednu godinu najkasnije do 30. septembra tekuće godine, uzimajući u obzir stanje u bankarskom i ukupnom finansijskom sistemu Republike Srbije, stepen rizika kome je izložen, kao i odnos ukupne visine raspoloživih sredstava fonda za osiguranje depozita i procenjenog iznosa potrebnog za isplatu osiguranih iznosa u slučaju istovremenog stečaja ili likvidacije tri banke srednje veličine.

Stopa redovne premije iznosi najviše 0,2% kvartalno u odnosu na ukupne osigurane depozite banaka.

Redovnu premiju Agencija obračunava i naplaćuje tromesečno, na osnovu prosečnog stanja ukupnih osiguranih depozita u banci u prethodnom tromesečju koje se utvrđuje na osnovu izveštaja banke o ukupnim i osiguranim depozitima iz člana 8. stav 2. ovog zakona, u visini stope redovne premije iz stava 2. ovog člana, na utvrđeni iznos ukupnih osiguranih depozita u banci, na način i u rokovima koje propiše Agencija saglasno članu 8. stav 1. ovog zakona.

Agencija redovnu premiju za dinarske depozite obračunava i naplaćuje u dinarima. Za devizne depozite položene u evrima i devizne depozite položene u ostalim valutama (različitim od evra), redovna premija obračunava se i naplaćuje u evrima. Redovna premija za depozite položene u ostalim valutama (različitim od evra) obračunava se po kursu evra prema određenoj valuti, izračunatom na osnovu zvaničnog srednjeg kursa dinara prema evru i zvaničnog srednjeg kursa dinara prema toj valuti koji važe na dan obračuna ove premije (poslednji dan tromesečja).

Agencija može obustaviti obračun i naplatu redovne premije ako sredstva fonda za osiguranje depozita dostignu 5% ukupnog iznosa osiguranih depozita.

Član 13

Ako sredstva fonda za osiguranje depozita nisu dovoljna za isplatu osiguranih iznosa ili za druge namene utvrđene u članu 6. ovog zakona, dopunska sredstva obezbeđuju se naplatom vanredne premije, na osnovu odluke Agencije.

Zbir stopa vanrednih premija u toku jedne kalendarske godine iznosi najviše 0,4%.

Agencija vanrednu premiju obračunava i naplaćuje na osnovu poslednjeg utvrđenog prosečnog stanja ukupnih osiguranih depozita iz člana 12. stav 3. ovog zakona, na način utvrđen u stavu 4. tog člana.

Član 14

Ako Agencija proceni da sredstva fonda neće biti dovoljna za isplatu osiguranih iznosa ili za druge namene utvrđene u članu 6. ovog zakona, dopunska sredstva Agencija obezbeđuje:

- 1) iz budžeta Republike Srbije;
- 2) zaduživanjem Agencije u zemlji i inostranstvu uz garanciju Republike Srbije;
- 3) izdavanjem dužničkih hartija od vrednosti uz garanciju Republike Srbije;
- 4) iz drugih izvora sredstava koje je za ovu namenu obezbedila Republika Srbija.

Odluku o obezbeđenju sredstava iz stava 1. ovog člana donosi Vlada, na zahtev Agencije, uz prethodno pribavljeno pozitivno mišljenje ministarstva nadležnog za poslove finansija.

IV ISPLATA OSIGURANIH IZNOSA

Član 15

Agencija je dužna da izvrši isplatu osiguranog iznosa u slučaju pokretanja postupka stečaja ili likvidacije banke, koji je regulisan zakonom kojim se uređuje stečaj i likvidacija banaka.

Član 16

Na osnovu podataka iz člana 8. stav 3. ovog zakona, Agencija utvrđuje visinu osiguranog iznosa po deponentu, i to na osnovu salda (stanja) svih depozita tog deponenta u banci na dan pokretanja postupka stečaja, odnosno likvidacije nad bankom, uključujući i pripadajuću ugovorenu kamatu obračunatu do tog dana.

Kod obračuna osiguranog iznosa za depozit koji predstavlja ugovoreno sredstvo obezbeđenja, isplata se vrši ukoliko je potraživanje deponenta veće od iznosa njegove obaveze prema banci po tom ugovoru, a do visine osiguranog iznosa.

Agencija u najkraćem roku, na osnovu javnog tendera sprovedenog u skladu sa aktom Upravnog odbora Agencije, donosi odluku o tome koja će banka, kao banka isplatioc, u ime i za račun Agencije isplaćivati osigurane iznose i s tom bankom zaključuje ugovor.

Na postupak izbora banke iz stava 3. ovog člana ne primenjuje se zakon kojim se uređuju javne nabavke.

Agencija je dužna da u roku od tri radna dana od dana donošenja rešenja nadležnog suda o pokretanju postupka stečaja ili likvidacije banke, preko sredstava javnog informisanja i na svojoj internet prezentaciji, obavesti deponente o njihovim pravima i obavezama, datumu započinjanja isplate osiguranih iznosa, banci isplatiocu iz stava 3. ovog člana i mestu isplate osiguranih iznosa i da omogući deponentima da raspoložu sredstvima depozita do osiguranog iznosa u roku od sedam radnih dana od dana donošenja rešenja iz ovog stava.

Obaveza banke isplatioca i Agencije na isplatu sredstava depozita do osiguranog iznosa prestaje istekom roka od tri godine od dana donošenja rešenja nadležnog suda o pokretanju postupka stečaja ili likvidacije nad bankom.

Član 17

Agencija, preko banke isplatioca, osigurani iznos za dinarske depozite isplaćuje u dinarima. Za devizne depozite u evrima i devizne depozite u ostalim valutama (različitim od evra), osigurani iznos se isplaćuje u evrima. Osigurani iznos za depozite u ostalim valutama (različitim od evra), obračunava se po kursu evra prema određenoj valuti, izračunatom na osnovu zvaničnog srednjeg kursa dinara prema evru i zvaničnog srednjeg kursa dinara prema toj valuti koji važe na dan pokretanja postupka stečaja, odnosno likvidacije nad bankom.

Ako deponent ima depozite i u dinarima i u devizama, Agencija, preko banke isplatioca, isplaćuje osigurani iznos proporcionalno prema valutnoj strukturi ukupnih depozita deponenta u banci u dinarima i u devizama.

Deponent koji nije saglasan sa obračunom visine osiguranog iznosa, može se obratiti Agenciji pisanim zahtevom za preispitivanje utvrđenog osiguranog iznosa.

Agencija bliže uređuje način i rok podnošenja zahteva iz stava 3. ovog člana i postupanje Agencije po tom zahtevu, kao i postupak isplate osiguranog iznosa.

Član 18

Potraživanja deponenata po osnovu osiguranih depozita prenose se na Agenciju.

Potraživanja iz stava 1. ovog člana Agencija namiruje iz stečajne, odnosno likvidacione mase, u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj, odnosno likvidacija banaka.

Deponenti čija potraživanja od banke premašuju osigurani iznos, razliku između potraživanja i tog iznosa namiruju u stečajnom, odnosno likvidacionom postupku.

Član 19

Banka je dužna da deponentima i zainteresovanim licima pruži informacije o osiguranju depozita utvrđene ovim zakonom, a posebno informacije o visini i načinu isplate osiguranog iznosa.

Informacije iz stava 1. ovog člana moraju biti razumljive i dostupne u pisanoj formi.

Informacije iz stava 1. ovog člana banka ne može upotrebljavati u reklamne svrhe, niti na način koji ugrožava stabilnost bankarskog sistema i poverenje deponenata.

Način pružanja i sadržinu informacija iz stava 1. ovog člana Agencija uređuje posebnim propisom.

V IZVEŠTAJI AGENCIJE

Član 20

Agencija je dužna da vodi odvojene poslovne knjige i finansijske izveštaje fonda za osiguranje depozita i da ove podatke učini dostupnim internim i nezavisnim revizorima angažovanim od strane Agencije.

Agencija je dužna da u okviru revizije svog godišnjeg računa obezbedi i reviziju izveštaja iz stava 1. ovog člana.

Izveštaj o radu Agencije za prethodnu godinu sadrži i detaljan izveštaj koji se odnosi na fond za osiguranje depozita.

Član 21

Ako banka blagovremeno ne ispuni obaveze koje su propisane ovim zakonom ili aktom Agencije donetim na osnovu ovog zakona, Agencija o tome obaveštava Narodnu banku Srbije, koja preduzima odgovarajuće mere, u skladu sa zakonom.

VI KAZNENE ODREDBE

Član 22

Novčanom kaznom od 100.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj banka:

- 1) ako ne plaća premiju na način i u rokovima koje propiše Agencija (član 8. stav 1);
- 2) ako ne dostavlja mesečne izveštaje o ukupnim i osiguranim depozitima ili druge podatke koji Agenciji mogu biti potrebni za obavljanje njenih zakonom utvrđenih poslova, na način i u rokovima koje propiše Agencija (član 8. stav 2);
- 3) ako ovlašćenim licima Agencije ne omogući neposredan uvid u dokumentaciju banke, radi provere tačnosti dostavljenih izveštaja i podataka iz člana 8. stav 2. ovog zakona ili ne saraduje s tim licima (član 8. stav 4);
- 4) ako deponentima i zainteresovanim licima ne pruži informacije o osiguranju depozita utvrđene ovim zakonom, u skladu s propisom Agencije (član 19. stav 1);
- 5) ako informacije o osiguranju depozita utvrđene ovim zakonom upotrebljava u reklamne svrhe na način koji ugrožava stabilnost bankarskog sistema i poverenje deponenata (član 19. stav 3).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u banci novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara.

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 23

Agencija je dužna da obezbedi da zaključno sa 1. januarom 2025. godine, iznos sredstava na računu fonda za osiguranje depozita dostigne najmanje nivo od 5% ukupnih osiguranih depozita u bankarskom sistemu i da, shodno tome, određuje stopu redovne premije.

Član 24

Danom početka primene ovog zakona prestaje da važi Zakon o osiguranju depozita ("Službeni glasnik RS", br. 61/05, 116/08 i 91/10).

Član 25

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjuje se od 1. aprila 2015. godine.

***Samostalni član Zakona o dopuni
Zakona o osiguranju depozita***

("Sl. glasnik RS", br. 51/2017)

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".